

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Égész évre	16 kor.
Negyedévre	4 e
Helyben házas hordva:	
Égész évre	20 kor.
Negyedévre	5 e
Videkre postán szállítva:	
Égész évre	24 kor.
Negyedévre	6 e

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésére
vagy megőrsésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, június 13.

Wekerle exposéja.

Ma mondta el a Házban Wekerle Sándor miniszterelnök az ideai költségvetés kapcsán exposéját. Senki sem várt valami különösebb dolgot, hiszen a volt törvénytelen kormány már megszabta nagyrészt a budgetet, sőt részben már el is költötte a pénzt. Azt ugyan nem remélhették, hogy a tisztelt darabont kormány kincsesládákba gyűjtve fogja átadni nagy ünnepek között a nemzeti vagyont. A miniszterelnök rá is mutatott erre a kellemetlen helyzetre s hangsúlyozta, hogy nem tettek egyebet, mint hogy szigorúan ellenőrizték a tételeket és összehasonlították az 1904-iki budgettel. Mert hát 1905-iki költségvetés nincs.

A miniszterelnök exposéja mégis érdekes volt.

Amint Wekerle elkezdte az exposéját mondani, a számoknak valóságos áradatát hömpölyögtette. Ugy látszott ma nem törődik a hatással, nem keresi a külső sikert, ma csak a száraz tényeket akarja konstatálni. És ehhez képest egész beszédje csupa szám volt. De minél tovább beszélt, minél sürűbben rajzoltak ki szájján a százezrek, milliók, nagyobb és apróbb numerusok, annál inkább nőtt a csodálkozás.

— Nézzétek — szól egyik képviselő — egy órája sorolja fel a számokat s egyetlen egyszer se tekintett be a jegyzeteibe.

Ez is volt. A miniszterelnök memóriája csodálatos. Minden tárca számadatait kívülről tudja.

De a beszédet sűrűn szakították meg a helyeslések is. Zajos tetszésben részvett az a kijelentése, amit Földes Béla közbeszólására felelt, hogy ez a kormány tekintélyes összeget vett fel az iparfejlesztésre s legyen meggyőződve, hogy be is vállalja ígéretét. A tetszés itt Sztéryni államtitkárnak is szólt, aki Kossuth háta mögött ült. Mindenki tudta, hogy az iparfejlesztés és Sztéryni elválaszthatatlan.

De zajos éljenzéssel fogadták azt is, hogy a népiskolákra 4 millió 600,000 koronát vettek fel.

— Az én tisztelt barátomat, a kultuszminisztert — ugymond Wekerle — az az egy eszme vezette, hogy különösen az ország *délkeleti* és *északnyugati* részén fejlesszenek a népiskolák és intézetek.

— Éljen Apponyi! — hangzik mindenfelől.

Zajos tetszéssel fogadták a miniszterelnök kijelentését, hogy a szegényebb póttartalékosok családjai részére 500.000 koronát szavaztak meg.

Mindezek után azonban kénytelen volt beismerni a miniszterelnök, hogy a

főlöleg nem több, mint kétezeröttszáz korona.

— Elértünk — ugymond — addig a határig, amidőn növekvő kiadásainkat a jövedelemből már nem fedezhetjük s legföljebb kölcsönöket kell felvennünk.

Ez az őszinte kijelentés vegyes érzelmeket keltett.

Rátkay azt kiáltotta:

— Ezt a delegátusoknak kell megmondani!

Másik így fakadt ki:

— Nem kell több katonát adni!

Wekerle azonban folytatta: Bizonyos azonban, hogy kulturális téren még nagy előhaladást kell tennünk, jövedelmünket tehát szaporítanunk kell. Az utolsó tiz esztendő alatt 700 millió koronával szaporodott jövedelmünk és ha ezt figyelembe vesszük, látjuk, hogy oly expansiv gazdasági erő rejlik a mi külviszonyainkban, mely remélhetővé teszi, megtaláljuk azokat a forrásokat, a melyekből jövedelmeinket szaporíthatjuk. Nekünk tehát az az elvünk, hogy kölcsönöket csak olyan természetű dolgokra szabad felvennünk, a melyeket gyümölcsözőtőleg helyezhetünk el, egyéb kiadásainkat e jövedelem szaporulatokból kell fedeznünk.

Ez a külső képe az exposénak. És ehhez csak annyit teszünk, hogy reméljük, hogy Wekerlének ismert pénzügyi zsenialitása és miniszterhársainak, Darányinak és Kossuthnak szakismerete s

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Gyilkosok.

Ira: Mányiné Prigl Olga.

Az orvost, aki bizonyos ünnepélyes, fontoskodó arccal ült le megszokott esti tarokkpartijához, — négyen is körülölgötték. Csetneki Laczi, a kibe több kíváncsiság szorult tiz asszonytól, egyenesen melléje furakodott és se szó, se beszéd, kivette kezéből a vadonatúj kártyacsomót. A máskor zajos kaszinóban csend volt, a szomszéd asztalok mellől is mindenki a doktort leste. Vajjon mit fog mondani? — hisz ő volt a legelső szemtanú.

— Hát csakugyan igaz? — türelmetlenkedett Csetneki, aki mindig éhes volt szenzációkra és sokért nem adná, ha anélkül, hogy a maga bőrében nem esett volna semmi kár, egyszer ő is beszélhetett volna magáról. Hát meghaltak, bizonyosan meghaltak? sürgette tovább.

A doktor fleigmatikusan válaszolt:

— Meg, egész bizonyosan meghaltak . . .

— Revolver, vagy vadászpuska?

— Községes Manlicher, a csöve csupa rozsdás. Szegény Bálint remekelt, pedig egy nyulat se lőtt életében . . .

— Nem lehet tudni, kiben mi lakik, — jegyezte meg rosszalólag egy kegyes uri ember. Ki gondolta volna, hogy a farkas báránybőrt visel . . .

— Igaz volna, hogy az öreg dühében arczul ütötte halott vejét? — kérdezősködött ismét egy másik szintén éhes öreg ur, aki mellesleg mondva buzgó olvasója Montepin-nek s ha pénze volna hozzá, minden esztendőben el látogatna valamelyik világvárosba, hogy tisztán üdülési szempontból a morgu-ban szórakozzék naphosszat, blazirt idegeinek felrisszítése céljából.

— Fantázia! — legyintett kezével a doktor, pedig igazában féltette a honoráriumát. Kezdő volt, családos ember s hozzá szegényen nősült.

Többben azonban állították. Tényleg el hagyta magát az öreg ragadtatni. A szobaleány is megesküszik reá, aki a lövések után elsőnek

berohant a szobába és így elejétől fogva tanuja volt az egész tragédiának. Berkest különben még akkor este eldöcögötte egy parasztszékér a halottas házhoz a temetőbe, ahol csak úgy beledobták a koporsójába. Mint a községes gyilkosokat szokták. A földi igazságszolgáltatás legalább halála után érezte vele sujtó kezét.

— És a társadalom, az emberek ítéléte, — jegyezte meg ismét amaz éhes öreg ur, aki sokat adott a mindig ragyogóan fehér gallérjára. Arra ugyan sohase gondolt, hogy milyen zavarba jönne, ha egyszer le kellene huznia a cipőjét.

— Az okot, a valódi okot szeretném tudni, — gesztikulált a kezével, arczával sőt a vállával is Csetneki Laczi. Csak nem volt Bálint féltékeny?

— Ugyan! — ezt egyszerre tizen is mondta. Különben, s ekkor mintha egy pillanatra a romantika tündérfátyola lebbent volna meg a füstös, prózai levegőben, — Berkesné tadarhatatlanul érdekes asszony volt. Csupa szellem, csupa lélek. Arról ugyan nem tehetett szegényke,

Angol férfidivat

nyakkendők, divat mellények, fehérneműk, zsebkendők, turista ingek, harisnyák, keztük, sétatobok, aczél és bőrárak.

Magyar, olasz és angol kalapok

csakis elsőrendű gyártmányok legolcsóbban beszerezhetők.

Czillér Imre

Angol férfidivat üzletében
Olaszi Fő-utca.

Fehérneműek méret után is készítettnek.

önfeláldozó munkássága garanciát nyújt arra, hogy az ország közgazdasági erejét fejleszteni fogják s biztos és szerencsés kézzel terelik az országot az anyagi boldogulás útjára.

Szokoly Tamás programbeszéde. Szokoly Tamás, mint többször jeleztük már lapunkban, ma délelőtt 11 órakor mondja el programbeszédét a Fekete Sas-szálló nagytermében.

A politikai helyzethez. Tegnap délután négy órától hat óráig minisztertanács volt, amelyen a kabinet valamennyi tagja részt vett. A tanácskozás után ebéd következett.

Wekerle ma titkárával Bécsbe utazik.

A delegáció holnap, pénteken folytatja üléseit. *Pitreich* pénteken előterjeszti a hadügyi exposé-t. Szombaton pedig *Montecucoli* admirális a tengerészeti exposé-t. Ezzel telik el a hét. A vasárnapi pauza után hétfőn a külügyi albizottságban élesebb vita várható, miután a többség a külügyminiszterrel szemben tudvalevőleg bizalmatlan. A politikai hírek sorában igen kellemetlenül hangzik, hogy *Vörös* és *Feilitzsch* báró volt darabantiszterek *Vilmos* német császártól meg fogják kapni a vörös sasrendet a német szerződés körül szerzett érdemeik jutalmául.

A giráltsi választás. Tegnap volt a giráltsi választás, amely *Dessewffy Aurél* gróf főrendiházi elnökévé történt kinevezetése folytán vált szükségessé. A választási kampány az utóbbi évek során többször emlegetett giráltsi kerületben ismét nagy hullámokat vert, még pedig, amire a jó sárosi tótok között eleddig bajosan akadt példa, pánszláv agitáció okából. A küzdelembe két jelölt bocsátkozott. *Dessewffy Emil* gróf alkotmánypárti és *Medveczky Lajos* dr. zólyomi ügyvéd tót nemzetiségi. Délután 3 órakor ez volt a szavazatok állása: *Dessewffy* 658, *Medveczky* 64. *Medveczky* ekkor visszalépett, mire *Dessewffy*

Emil grótot egehaugulag képviselővé választották.

Dessewffy Emil már volt tagja a Háznak az 1901—1905. ciklusban, amikor a szempci kerületet képviselte szabadelvű, majd disszidens programmal. Tisza István gróf januári választásai idején azután a néppárti *Csizmazia* Ferencz nyerte el a szempci mandátumot, amelynek mai napig birtokosa. *Dessewffy* akkor kimaradt a parlamentből, hova most újra visszatért.

Goluchovszky állása megrendült.

Diplomáciai körökből eredő hírek szerint *Goluchovszky* gróf, külügyminiszter állása annyira megrendült, hogy már legközelebb vissza fog vonulni. A gróf maga azt mondta, hogy belefáradt hivatalába és valószínűleg a delegáció-nárius ülészek befejezése után betogja adni lemondását. Utódjául első sorban *Burián* báró közös pénzügyminisztert emlegetik.

A budget.

Wekerle Sándor minisztereinek a Ház elé terjesztette exposé-ját. Az előirányzat mérlege ez: 1,086,677,187 kor. rendes kiadással szemben 1,125,424,789 rendes bevétel áll. Vagyis a rendes kezelésnél 38,747,602 korona fölösleg mutatkozik. Ellenben a rendkívüli kezelésnél 213,085,619 korona átmeneti és beruházási kiadással 174,340,589 korona rendkívüli bevétel áll szemben. Vagyis 38,745,030 korona hiány mutatkozik. Együttvéve a két kezelést 1,299,762,806 K összes kiadással 1,229,765,378 korona bevétel áll szemközt. Végeredményben 2572 korona fölösleg mutatkozik.

Tehát 524,385 koronával kevesebb, mint az 1904. esztendőben, melyhez a budget tételeit hasonlítja a pénzügyminiszter.

A költségvetési előterjesztés főbb eltérései a következőkben ismerttetnek:

A) *A rendes kiadások* 1,086,677,187 koronával vannak előirányozva, vagyis az 1904. évre törvényhozásilag engedélyezett 1,024,632,324 koronával szemben 62,044,863 korona emelkedést mutatnak. Ebből az emelkedésből jelenté-

keny kerekében 21 millió koronát meghaladó rész esik arra, hogy az állami és vármegyei alkalmazottak illetményeinek 1904-ben véghezvitt rendezésével felmerülő kiadások fedezésére szolgáló összegek többé nem mint átmeneti kiadások, hanem a rendes kiadások között irányoztattak elő. — Az ezenfelül még mutatkozó jelentékeny emelkedések valamennyi tárca fokozódó szükségleteire oszlik el, legjelentékenyebb részében azonban a kereskedelmi tárczára esik s az ennek a tárczának a keretében kezelt üzemeknek, jelesen az államvasutaknak, a posta, távirat és távbeszélőknek, valamint a magyar királyi postatakarékpénztárnak magasabb összegben előirányzott bevételei következtében válik szükségessé. Az emelkedés megítélésénél azonban mint egyáltalában az 1906. évi költségvetési előirányzat összes tételeinek megítélésénél nem tévesztendő, hogy ez alkalommal az 1904. évi, tehát két évvel ezelőtti költségvetés vonatkozó tételeivel történik az összehasonlítás és így a mutatkozó többletek az állami intézmények két évre eső természetes emelkedését tüntetik fel.

A rendes kiadások körében:

44,130 koronával emelkednek az országgyűlés kiadásai, 2,176,990 koronával csökkent a magyar korona országainak a közügyi rendes kiadásokhoz való hozzájárulása.

A még mindig növekedő és az 1904. évi I. törvénycíkk alapján végrehajtott illetményjavítás következtében különösen emelkedő szükségletnek megfelelően valószínűségi számítás alapján 1,799,523 koronával magasabban kellett előirányozni a nyugdíjszükségletet.

Habár a függő adósság szükséglete a tényleges viszonyoknak megfelelően 537,223 koronával csökkent, 6,391,297 koronával több szükséglet mutatkozik az állami adósságoknál, főleg azért, mert gondoskodni kellett a hadsereg és a haditengerészet felszerelésére szolgáló rendkívüli kiadásokból a magyar korona országaira eső rész fedezésére az 1902. évi V. törvénycíkk 8 §-a alapján előreláthatólag kifizetésre kerülő mintegy 4,200,000 koronának, továbbá az 1904. évi XIV. törvénycíkk alapján az 1905. és 1906. évekre eső beruházások költségeinek beszerzése végett kibocsátandó összesen 231,295,500 korona

hogy a téli kabátjában se nyomott sokkal többet harmincz kilónál.

— Divatos volt, a szezecsziós festők bizonyára kaptak volna rajta, ha modellnek születik, — elméskedett egy boldog férj, akinek tömött tárczáját minden esztendőben meglapította a felesége amaz ambíciója, hogy a hivattott zsokéék, — és pardon! — a rókaavadászatra kizemelt agarak testbeli méreteihez való hasonlatosságra törekedett s e végből a kontinens összes soványító kúrát végig fizette.

Többen nevettek, mások vitakoztak. Helyenként pártok keletkeztek részben a férj, részben az asszony körül. Közben az élelmes szolga nyakrafőre hordta a sörös palackokat. Busulni kár. Ma nekem, holnap neked, — mondja a példabeszéd. Akikről pedig most annyi szó esett, bizonyára a legkevesebbet törődtek vele, ha akár jégbehűtött pezsgőt szolgálnak fel hozzájuk.

Ama bizonyos éhes öreg ur a kisujja körmét hegyezgette s mi közben a gondolatait csoportosította, előre mosolygott a diadalán.

— Ha négy szemkört beszélhetnék, — kezdte fontoskodva. Mindenki felkapta a fejét.

— Diszkrétció, — uri emberek vagyunk! — hallatszott egynéhány felkiáltás és többen melléje huzták a székeiket.

Az öreg ur még egy darabig piszkálgatta a körmét, aztán levette cvikkerét, — megtörlögette. Ez nála az elérzékenyülés jele volt. Addigra az egész társaság asztala köré gyűlt. A légy zúgását is lehetett volna hallani.

— Az asszony áldozat volt, — kezdte

egy hatásos mély lélegzetvétellel. Egy pénzsomjas, brutális embernek az áldozata.

Körülnézett, mindenki hallgatott.

Elégülten folytatta:

— Ez az ember megcsalt egy leányt, hogy feleségül vehesse emezt, a gazdagot, a tönkéknek egyetlen örökösét. S a hála? — vonják le a konzekvenciát uram! Mikor az asszony kárpoztást keres, hogy ugy mondjam lelki vigasztalást, egynéhány jó barátjánál, vele érző léleknel, akik készek vele megosztani migrénes delutánjait, míg a férj a kenyérkereset ürve alatt Isten tudja hol kószál, magára hagyván a szegény szenvedő asszonykát, — mondom, a hála az, hogy merő brutalitásból, irigységből, lelővi azt a szegény védtelen teremést. Nem-méltó volt az apa felháborodása s nem dobhatunk-e mi is követ egy ilyen eltévelyedett alakjára társadalmunknak?

Néhányan bólingattak, mire az öreg vérszemét kapott. Indítványozom: bojkottáljuk azt az urat. Egyszerűen töröljük nevét a kaszinói tagok névsorából, gyászlobogót ne tűzzünk ki s a választmány ejtse el a rendes jegyzőkönyvi elparentálást. Szavazzunk uraim!

E perczen nyílt az ajtó. Halkan, szinte kisértetiesen, mintha a délczeg Berkes Bálint jött volna elő a koporsójából, keresni az igazságot.

Csetneki Laczi tért magához legelőbb:

— Ni a próféta, a hozsuszakállu! — elméskedett kacagva. Meg fogjuk interjuvolni a bácsit.

— A bolond? — suttozta bosszusan az

öreg ur, aki szerfölött sajnálta, hogy a figyelm elterelődött róla.

Mindenki a prófétára nézett, csodálva izmos, mezitelen lábait, fődetlen hófehér tejét s a szelid fényben égő tiszta szemeket. Orvos volt ő is, bár a másik, a fiatal, a társadalmi viszonyokhoz alkalmazkodó gunyosan mérte végig a »kuruzsló« kollégát.

A »próféta« — mint rendszeren szokta, beletemetkezett az ujságokba. Egyszerre felkapta a fejét. A helyi lap araszos betűkkel hozta a napi szenzációt.

A fiatal orvos fanyar mosolygással intett oda neki:

— No mit szól ehhez a legujabb dologhoz kedves kolléga ur?

Az öregnek remegett a szakáll a felindulástól.

— Azt, — mondta, mialatt felállt s alakja egész hosszában kiegyenesedett, — azt, menydörögte, hogy a gyilkos nem ő volt, hanem az asszony!

Általános mozgás és szörnyűködés követte szavait.

— Ki kell dobni az öreget, — henczegett Csetneki Laczi.

Néhányan körülfozták, de az öreg úgy hesegette el őket, mint az alkalmatlan legyeket szokták.

A fiatal ember csittította:

— De édes kolléga ur...

Az öreg hevesen gesztikulált, sohse volt még így elemében.

— Gyilkos! — ismétlem százszor is, mint gyilkos minden degenerált, csenevész szervezet,

névértékű 4 százalékkal kamatozó koronajáradék-kötvények 7 havi kamatszükségletéről.

A belügyminisztérium rendes kiadásai 9,244.489 koronával emelkednek, az országos betegápolási alap kiadásai 1,152.950 koronával főként a gyermekvédelemre vonatkozó törvények további végrehajtása folytán, a csendőrség kiadásai 1,574,522 koronával a csendőrségi létszámnak szükségessé vált szaporítása következtében s 524,080 korona új kiadást okoz a m. kir. állami határrendőrségnek az 1903. évi VIII. t.-cz. végrehajtásaként való felállítása.

20,862.308 koronával emelkednek kereskedelemügyi tárca rendes kiadásai.

A posta, távirat és távbeszélőnél, a m. kir. postatakarékpénztárnál s főleg az államvasutaknál mutató jelentékeny többletek és üzemek forgalmának őrvendetes emelkedésében találják indokukat. A forgalomnak ez az emelkedése a személyzetnek mérsékelt szaporítását és az összes kiadások aránylagos emelkedését vonja maga után, de a bevételek megfelelő emelkedését is előidézi.

Az ipari és kereskedelmi céloknál kevesebb a szükséglet 1,322.780 koronával, mert bár a külkereskedelem és munkásvédelem szükséglete emelkedik, az ipari alapnak az 1904. évi XIV. t.-cz. alapján 15,750.000 koronával történt javadalmazása folytán az iparfejlesztés céljaira 1906-ban kisebb összegről kell a költségvetésben gondoskodni, mint 1904-ben.

4,067.962 koronával emelkedik a földművelésügyi tárca rendes szükséglete, amiből 1,344.466 korona esik az 1904. évi I. t. cz. alapján járó pótlékok előirányzatára.

8,010.650 korona többlet mutatkozik a vallás és közoktatásügyi tárca rendes kiadásainál.

Ebből a felsőbb tanintézetek szükséglete 529.346 koronával, a középiskolák szükséglete 1,219.516 koronával, a népnevelés szükséglete 4,686.361 koronával, a szakiskolák szükséglete 227.224 koronával, a gyógypedagógiai intézetek szükséglete pedig 100.123 koronával emelkedik.

A különböző művészeti intézményeknél felmerülő 138.608 korona, valamint a múzeumok és műemlékek felmerülő 156.503 korona többlet a sokfelé elágazó s legszükségesebb igényeknek a viszonyok által megengedett mérvben való kielégítésére szolgál. Az egyházak segélyezésénél mutatkozó 700.000 ko-

rona többlet részben az egyes hitfelekezetek segélyének felemelésére, részint a lelkesítő jövedelmek kiegészítéséről szóló 1898. évi XVI. törvényzikk további végrehajtására igényeltek.

Az igazságügyminisztérium rendes kiadásai 4 millió 151.796 koronával emelkednek.

Végeredményben 1,012,414 korona emelkedést tüntet fel a honvédelmi tárca rendes szükséglete, amely emelkedésből 52,568 korona az 1904. évi I. t.-cz. alapján járó pótlékokra esik. Az emelkedés túlnyomó része, vagyis 745.393 korona a csapatok szükségletére esik, részben az elhelyezési költségeinek, továbbá a ló eleségárának emelkedése, részben a gyakorló és lövészterek, bérleti és fentartási költségeinek s a töltény beszerzési, szükségletnek növekedése folytán.

A rendkívüli kiadások (átmeneti kiadások, beruházások) összesen 213,085.619 koronával, vagyis az 1904. évre törvényhozásilag engedélyezett 165,522.681 koronával szemben 41,562.928 koronával nagyobb összeggel vannak előirányozva, úgy hogy ebből a többletből 22,612.900 korona az átmeneti kiadásokra 24,950.028 korona pedig a beruházásokra esik.

Legjelentékenyebb emelkedés mutatkozik a közügyei rendkívüli kiadásoknál, amelyek végeredményükben 29,614.522 koronával emelkednek, mert, habár a rendkívüli közügyi kiadások egyéb tételei jelentékeny csökkenést mutatnak, itt történik gondoskodás a hadsereg és haditengerészet felszerelésére a közügyek tárgyalására kiküldött országos bizottságok elé teendő előterjesztésekben kért rendkívüli hitelekkel s az ezen hitelekkel kapcsolatos kiadásokból az 1905. évi június hó végéig érvényben állott kvótakulucsnak megfelelően a magyar korona országaira eső 35,218.976 kor. fedezéséről.

A beruházásoknál emelkedik az állandó országház építésének szükséglete 638.795 koronával főleg azért, mert elő kellett irányozni azt a 600.000 koronát, amely összeg az előző kormányok alatt létrejött megállapodások értelmében az országház előtti dunai rakpart folytatólagos kiépítésével felmerült költségekből az állandó országház építési költségeinek terhére megterítendő.

A kereskedelemügyi tárca »Atmeneti« kiadásai 1,512.200 koronával, beruházásai pedig 6,355.387 koronával növekednek.

Az átmeneti kiadások többletéből az ipari és kereskedelmi céloknál 300.000 korona a budapesti általános betegsegélyező pénztárnak a munkásbetegsegélyezés céljaira szolgáló ház építésére adandó kölcsön fedezésére, 150.000 korona a milánói kiállításon való részvételünk költségeire s 50.000 korona a kereskedelmi politikai munkálatok költségeinek fedezésére szolgál.

Az államvasutaknál 100.000 korona többlet leltárszaporításoknak, 60.000 korona pedig a milánói kiállításon való részvétellel kapcsolatos költségeknek a folyománya.

A földművelésügyi tárca átmeneti kiadásai 360.154 korona, beruházásai pedig 248.345 korona többletet tüntetnek fel.

Az átmeneti kiadások többletét az a körülmény idézi elő, hogy a minisztérium elhelyezésére szolgáló épületnek 1,200.000 korona összköltségen való helyreállítása és átalakítása elodázhatatlanná vált s e kiadásból 400.000 korona az 1906. évi költségvetés előirányzatába be volt állítandó.

Az új beruházások közül felemlítést érdemel a ménésbirtok-gazdaságoknál öntözőrétek berendezése és a tápiószentgyörgyi majorban építendő szeszgyárhoz szükséges vízmű és vízvezeték létesítése; a sepsiszentgyörgyi ménitelep elhelyezésére szolgáló laktanya építése, a jászberényi laktanya megvétele s a bábolnai ártézikut vízvezetékének berendezése; a kassai kulturmérnöki hivatal és vízmesteri iskola elhelyezésére szolgáló épületnek, a berkulesfürdői leégett vendéglőnek felépítése, a vizaknai fürdő építkezéseknek és a nemzetgazdasági múzeum felépítésének befejezése.

A vallás- és közoktatásügyi tárca átmeneti kiadásai 456.740 koronával, beruházásai pedig 5,156.453 koronával emelkednek.

Az átmeneti kiadásoknál, eltekintve az egyes címeknél előálló kevesebbségekből s a jelentéktelen többletektől, 49.860 korona többletszükségletet idéznek elő a felekezeti, törvényhatósági és középiskolák építésére adandó segélyek, 20.000 korona többletet okoznak a középiskolák, internátusok, 50.000 koronát igényel a polgári iskolák építkezésének segélyezése, 40.000 korona többletszükséglet merül fel a bábaképezdénél, 27.000 korona a múzeumok és könyvtárak országos felügyeleténél, 44.500 kor. a nemzeti múzeumnál, 81.680 kor. a szépművészeti múzeumnál s 92.000 korona a műemlékek fentartásánál.

A beruházások többletét a kolozsvári Ferencz József-tudományegyetemi könyvtár építése és az egyetem céljaira megvásárolandó nemzeti színházi telek és épület vételára, a József-műegyetem építésének fokozottabb mérvben való folytatása s elodázhatatlan, részben az 1905. évben elmaradt intézeti építkezések végrehajtása idézi elő.

Attérve a bevételekre, a rendes bevételek 1,125.424.789 koronával, vagyis az 1904. évre törvényhozásilag megállapított 1,081.376.795 koronával szemben 44.047.994 koronával magasabb összegben irányoztatnak elő.

Rendkívüli bevételek címén 1904. évre megállapított 109.305.150 koronával szemben 174.340.589 korona, vagyis 65.035.439 koronával koronával több irányoztatott elő. Ez a többlet elsősorban abból a kölcsönből eredő bevételből áll, amely kölcsön a hadsereg és a haditengerészet rendkívüli szükségleteinek beszerzése végett 1906-ban igénybeveendő 75.300.000 koronából a magyar korona országaira eső 25,903.200 koronának fedezhető végett lesz kibocsátandó. 7.125.940 koronával emelkednek továbbá az egyes tárczák terhelő kölcsönökből eredő bevételek és 35.515.000 koronával több irányoztatott elő az 1904. évi XIV. t.-cz. alapján eszközözendő beruházások költségeinek fedezése céljából kibocsátandó kötvények értékesítéséből, mert az 1905. évi kölcsönből tervezett beruházások költségeinek fedezéséről 1905. évi állami költségvetés hiányában a jelen költségvetési előirányzat keretében kellett gondoskodni.

E tételeken felül a rendkívüli bevételek között új tételként irányoztatott elő 9.315.176 korona, mely összeg, mint már az átmeneti

ami egészséges testhez köti magát. Nem-e őli meg a penészgomba az életerős fát? A gombát kiirtják, de a roskatag vállu, fiatalon rokkant férfinak, vagy viszont a szűkmellű, vértelen, ideges leánynak, boldog mosoly kiséréstében kívánnak szerencsét a házaset leg több-ször tövisekkel szegett nehéz útjára. Hasonló szervezettel bíró, bármelyik alsóbbrendű teremtetten lény, természetes ösztöne és érzéke folytán nem formálna jogot a szerelemhez, mely Isten adománya, mely hasonlóan tesz az Alkotóhoz, csak az ember, a szabad akarattal felruházott önálló ember nem gondol vele, hogy a még degeneráltabb gyermekek és késő unokák nem fogják e nyomorult testük keserves vonzólása közben, vétkes pogánysággal, könnyek közt átkozni emlékét is azoknak, akik ilyen létük közvetett okszói voltak. Hová lesz a faj, a szépség, a teremtes koronája? Minden téren nemesítünk, csak az emberből lesz hovatovább korcs, az érdek és behálózások kötötte házasságok folytán. És lehet-e ezt a már mind jobban növekedő lavinát megállítani? — Az emberek oly gyöngédek és udvariasak egymással szemben. Avagy vállalkozna-e rá valaki, még ha orvos is az illető, aki szemébe mondaná a boldog vőlegényjelöltnek: barátom csak tartsd meg a magad számára a bacillusaidat! — s ne igyekezz őket átplántálni másokba is. Vagy ismét a menyasszonyságra vágyó vérszegény kis lányoknak: ne siessetek férjhez menni, az asszonyra és anyára szentebb és nagyobb kötelesség vár, mint a flirtelés a zsúrozás.

Ha Berkes Bálintné urasszony azt a bizonyos délutánt nem tölti készakarva az édes

papája jurátusának a szobájában, miáltal szerencsésen kompromitálta magát a cselédség és legfőképp a titkon őrvendő édesapa előtt, ki stentori hangon szólta rá a remegő kis ügyvéd-bojtárra: tegye jóvá a hibáját és jegyezze el a lányomat! — ma talán nem feküdne kint Berkes Bálint a halottas kamarában.

A fiu megalkudott a lehetetlennel. Legelsőbb is elbucszott a leánytól, aki méltó párja lehetett volna neki, aztán még szépelgett magának azzal a gondolattal, hogy mivel ugyanis annyi köszönettel tartozik annak a családnak, akik vendégszeretetüket annyiszor éreztették vele, — néhány hónapra boldoggá fogja tenni azt a másik szegény halálra ítélt leányt. Mindenki tudta, hogy nem sok esztendeje van hátra. Ugy, de a szerelem csodákat művel, még inkább a patika, a fürdők . . . Berkes Bálint egész nap arra keresett, azért futkosott, hogy a mindig nyugós, mindig panaszkodó menyecskeinek pislogó élte mécsesébe ujabbnál, ujabbnál olajat öntögethessenek. Rengeteg drága pedig az az olaj. Arra nem is gondolt, hogy az érdekes arczu, sápadt kis mártirt addig vizgatszalgatják otthon. Hisz még ő kapott szemrehányást, hogy nem keres eleget, szűkön futja a ruha, kevés a cselédség . . . Támolyogva tévedt be olykor hozzám a szegény és verte fejét a falba, mint aki megőrült . . .

— Gyáva volt, akkor is gyáva volt, erős-ködött Csetneki Laczi és a mellére ütött: megmutattam volna én! — Ugy kopogott a melle mint az üres hordó.

Amazok szóltan rágták a szivarjaikat.

kiadások ismertetésénél felemlítve lett, a közösi költségvetésből megtérítendő 27 millió 079.000 koronának a magyar korona országaira eső részét képezi.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, jun. 13.

Ülés kezdete 10 és fél órakor.

Elnök: Návay Lajos.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor, Andrassy Gyula, Darányi Ignác, Kossuth Ferencz, Apponyi Albert gróf, Polónyi Géza.

Elnök bemutatja a belügyminiszter meghívóját a budavári urnapi ünnepségre. (Kossuth belép, a függetlenségi párton éljenzéssel fogadják.)

Bemutatja a főrendiház többrendbeli átiratát, a Kuria átiratát. Batthyány Zsigmond gr. mandátuma ellen beadott petíció visszautasítása ügyében. (Polónyi belép, mire harsány éljenzés hangzik fel.)

Fölvívja a bíráló bizottságok azon tagjait, akik még nem tették le az esküt, erre jelentkezzenek. (Megtörténik.)

Farkasházi Zsigmond: Hát a bécsi skandalumért nincs interpelláció?! (Zaj.)

Felkiáltások: Miért nem interpellál ön?

Az exposé.

Wekerle Sándor: T. Ház! Sokkal rövidebb ideje foglaljuk el ezeket a székeket, semhogy az a költségvetés, amelyet előterjesztendő vagyok, a kormány kormányzati irányát, vagy programját számszerűen foglalná magában! Az évről előhaladott szakában teljesen előkészített költségvetést vettünk át, illetőleg találtunk készen és a tervezett változások részben már keresztül voltak vize, részben elő voltak készítve úgy, hogy csak igen kis részben állott módunkban ezen készen talált költségvetésen változtatásokat eszközölni. Mindazonáltal alapos bírálat tárgyává tettük úgy az előirányzott kiadásokat, mint a bevételeket.

A kiadások tekintetében nem vállalhatunk az iránt szavatosságot, hogy egyes igazgatási ágak egyes szükségleteinél tulkiadások nem fognak előfordulni és nem leszünk kénytelenek ezekre nézve a t. törvényhozás jóváhagyását kikérni. A bevételeket azonban szigorú vizsgálat tárgyává tettük és oda konkludálhatunk, hogy a költségvetés e tekintetben teljesen reális és az évi kezelés végeredményében meg fog felelni annak, amit az előirányzat felmutat. (Halljuk! Halljuk!)

Ez a költségvetés több tekintetben eltér a korábbi költségvetésektől. Először is számveteli törvényünk azon rendelkezésének, hogy az előirányzat tételei megelőző évi költségvetéssel összehasonlíttassanak eleget azért nem tehetünk, mert 1905. évi költségvetésünk nincsen és így a törvény szellemének megfelelőleg a legutóbbi törvényes költségvetést az 1904. évi költségvetés összehasonlítás alapjául vennünk úgy, hogy az eltérések tulajdonképpen két év eredményét tüntetik fel. Ugyancsak az 1905. évi költségvetés hiányának tulajdonítható az, hogy azok a beruházások és felszerelések, amelyek a volt kormány által az 1905. évre irányoztattak elő és nem voltak teljesen elhasználhatók fel nem használt részükben nem voltak az 1906. évre rezerválhatók, minél fogva ezen beruházásoknak és felszereléseknek fel nem használt és le nem köthető részét az 1906. évi költségvetésbe vettük fel és e szerint az 1906. évi költségvetés nemcsak az 1906. évi beruházásokat, hanem az 1905-iki beruházásokból fel nem használtat is magában foglalja.

Miután a személyi kiadásokat a valódi szükségleteknek megfelelően irányoztuk elő és igazítottuk ki, sőt a törvénynek megfelelőleg a növedékekre és pótlékokra is kellő tekint-

tettel voltunk az interkaláre százalékaikat az 1904. évi költségvetéssel szemben felemlítük.

Végül új dolog ebben a költségvetésben, hogy a közösi kiadások egy bizonyos része, t. i. 27.079.000 koronából a quotának megfelelően reánk eső hányada bevételként van beállítva ebbe a költségvetésbe. A t. képviselőház előtt tudva van, hogy a delegációnak 1904. évi 3. és 4. számú határozatai értelmében az volt tervbe véve, hogy a rendkívüli hadi szükséglet, helyesebben szólva a felszerelési szükségletek, amelyek akkor 400 millió koronában irányoztattak elő, kölcsön útján fedeztessenek és a kölcsön fedezetét akként keresték, hogy a hadügyminiszterium és a tengerészet rendkívüli szükségleteiből egy évi 27.079.000 koronával felérő összeget nem használtak fel és azt jelölik ki ezen kölcsön fedezetül 25 éven át, mert körülbelül ez az összeg felelne meg a felveendő kölcsön kamat és tőketörlesztési szükségletének.

Holló Lajos: Közös kölcsön!

Wekerle Sándor: Nem közös kölcsön, mert ezt azután megosztották és a 27 millióból reánk eső körülbelül 9 milliót szavazták meg ott, mint reánk eső többlet költséget. Ez itt bevétel, egyúttal kiadását is képezi ennek a költségvetésnek, tehát egy átfutó tétel.

Mit jelent ez T. Ház? Ez tulajdonképpen annyit tesz, hogy a hadügyminiszter a tengerészettel együtt kötelezettséget vállal az iránt, hogy rendkívüli szükségleteit évenként 27 millió koronával redukálni fogja és ezen 27 millió koronát csak később fogja felhasználni. Ez az előirányzásnak egy olyan módja, hogy e szerint a közös szükségletekre egy bizonyos összeggel nagyobb szavazunk meg, mint amennyi a tényleges szükséglet; a megszavazott többlet azután bevételként állítjuk be a mi költségvetésünkbe és ezen ideális többletet tekintjük azután a felveendő kölcsönök kamatoztására és esetleges törlesztésére szükséges összegnek.

T. Ház! Olyan előrehaladott stádiumban találtuk a költségvetést, ezen alapon volt megállapítva a közös költségvetés; úgy jött létre az egyezmény az osztrák kormányval, hogy dacára annak, hogy a mi törvényházunk és ezen t. Ház az előirányzat ezen módját kifogásolta, kénytelenek voltunk ezen költségvetés összeállításánál elfogadni a vonatkozó tételeket a költségvetésbe így beilleszteni.

Engedje meg a t. Ház, hogy rövid vonásokban ismertessem ezen költségvetés főbb tételeit. (Halljuk.)

Wekerle itt elmondta a költségvetés adatait, amelyekkel másutt ismertettük s annak a reményének adott kifejezést, hogy olyan közgazdasági tevékenység terem, melylyel az állami élet deficitjeit fedezhetik.

Kossuth Ferencz beterjeszti a statisztikai hivatal 1906. évi működéséről szóló jelentést, amelyet a közgazdasági bizottsághoz utasítanak.

Wekerle Sándor az állami számvevőszéknek a Horvátországgal való pénzügyi lezárolásról szóló jelentését terjeszti be.

Az elnök felszólítja Barabás Bélát, Holló Lajost és Horváth Gyulát, hogy a bírálóbizottsági tagsági esküt tegyék le, ami meg is történt.

Az elnök ezután jelenti, hogy a legközelebbi ülés a Ház határozata értelmében szintén formális lesz. Az ülés napjáról később értesítik a képviselőházat. A formális ülés napirendjére a legközelebbi érdemleges ülés idejének és napirendjének megállapítását tüzték ki.

Ezzel az ülés véget ért.

Külföld.

Az új olasz kormány. Rómából jelentik: Giolitti tegnapi beszéde kitérő hatást tett és barátai sem merték remélni, hogy a kormány programját 163 szótöbbséggel elfogadják. Ha Giolittinek sikerül a tervezett reformokat keresztül vinni és a déli vasutat államosítani, akkor miniszteriumának fennállása hosszabb időre biztosítva lesz.

Törökország Goluchovsky exposéjáról. Goluchovsky grófnak a delegációk előtt mondott beszéde és az exposénak Törökországra vonatkozó része, amely elé itt nagy várakozással néztek, illelkes körökre mély benyomást gyakorolt. A kormánykörök behatóan foglalkoznak a külügyminiszter fejtegetéseivel.

A Szigligeti-Társaság választmányi ülése.

Tegnap délután tartotta a Szigligeti-Társaság közgyűlést előkészítő választmányi ülését Rádl Odön elnöke alatt.

Jelen voltak: Rádl Odön elnök, dr. Imrik Péter, Sipos Orbán, dr. Bodor Károly, Winkler Lajos, dr. Krüger Aladár, dr. Hoványi Géza, dr. Adorján Ármán, dr. Gyémánt Jenő, Sas Ede, Láng József.

Az elnök szomorú bejelentéssel kezdte az ülést. Meleg szavakkal emlékezett meg a társulat két halottjáról, dr. Persz Adolfról és Hajós Izsórról. Persz valóságos polihiszter volt, a társaságnak buzgó tagja. Most is élénk emlékezetünkben van az a rendkívül szellemes értekezés, melyet »Fizika a grammatikában« című műveiben a Társaságban tartott. Hajós Izsó, mint költő és műfordító tűnt ki. Az elnök indítványára a választmány kimondta, hogy az elhunytak emlékét jegyzőkönyvileg megörökíti a gyászoló családokhoz részvétirat intéz.

Endrödi Sándor, a Társaság tiszteletbeli tagja már régóta foglalkozik Szigligetire vonatkozó ereklyék összegyűjtésével; különösen becses darabokat szerzett már be Szigligeti Ede műveinek első kiadásából. Ezek közül következőket bocsátotta legutóbb a Társaság rendelkezésére:

Nemzeti Színház Emlékkönyv, 1842, melyben előjátékot Szigligeti irt. Al-Endre cz. dráma 1841-iki első kiadása. Auber »A boldogság első napja« cz. vig. operája, ford. Szigligeti, 1868. Szigligeti »Az új világ« cz. vigjátéka. Az értékes ereklyék a könyvtárban helyeztetek el.

Az Országos Irndalmi Szövetség 50 kötet könyvet, a vall. és közokt. miniszter pedig 150 könyvet adományozott a Társaságnak, utóbbiakat a népkönyvtár részére.

A Múzeumok és Könyvtárak Orsz. Tanácsosainak közgyűlésén dr. Adorján Ármán képviselte a Szigligeti Társaságot, amit a Társaság köszönettel vett tudomásul.

Liptai Károly hírlapíró levelet intézett az elnökhöz, melynek értelmében a közte és Somló Sándor közt folyt megbeszélés szerint a Nemzeti Színház művészei a Szigligeti-szobor javára hajlandók Liliomfit előadni; erre nézve a társaság támogatását kéri. A lével áttétett a szoborbizottság elnökéhez, dr. Hoványi Gézához.

A közgyűlés előkészítése.

Legfontosabb tárgy az évi közgyűlés előkészítése volt. A közgyűlés idejére nézve abban állapodtak meg, hogy évi közgyűlést július 1-én tartják meg. A közgyűlés tárgysorozata lesz:

1. Főtitkári jelentés.
2. A népkönyvtári felügyelő jelentése.
3. Számvizsgáló bizottság jelentése.
4. 1906. évi költségvetés előirányzat.

Az előterjesztéseket a választmány tudomásul vette s kinyomatva fogja a közgyűlés elé terjeszteni.

Új tagokul ajánlták dr. Bodor Károly és dr. Krüger Aladár dr. Tóth-Szabó Pált, Sipos

Orbán és Sas Ede pedig *Glatz* Antal főispánt. Mindketten egyhangulag megválasztottak.

Dr. *Adorján* Armin indítványozta, hogy dr. *Wlassics* Gyulát, ki a Társaság iránt annyi jóindulatot tanusított, válassza meg a Társaság tiszteletbeli tagjának. Az indítványt elfogadták s azt az alapszabályok értelmében a közgyűlés elé terjesztik.

Dr. *Hoványi* Géza kijelentette végül, hogy a legközelebbi városi közgyűlésen indítványt fog tenni, melynek értelmében a város a Társaságot rendes évi segélyben részesítse. *Hoványi*nak ezt a kijelentését lelkesedéssel vették tudomásul s remélik is, hogy a város — más városok példájára — nem fog elzárkózni a méltányos indítvány elől.

UJDONSÁGOK.

Urnap.

Az összes katolikus ünnepek között a legmagasztosabb az Urnap, a legmagasztosabb Oltáriszentség szerzésének emlékezete. A katedrális nyilvános vallomást tesz hitéről, mely az Üdvözítő isteni szaván alapszik, melyért vértanui halált szenvedtek az első századok keresztényei. Megvallja hitét az Oltáriszentségben, amelyet diadallal, pompával, fényvel hordoz körül. Urnapja egyúttal a királyi családnak fogadalmi ünnepe, melyet kiváló áhitattal tart meg.

Nagyváradon Olasziban és Ujvároson külön tartják meg a fenséges ünnepet.

Ma, csütörtökön a Székességi háznál lesz az ünnepi nagy mise és körmenet. Az ünnepélyes szent misét *Fetszer* Antal felsz. püspök végzi a központi papság segédletével. A szentmise után *Bundala* Mihály kanonok szent beszédet tart.

Kedvező időben megindul a fényes körmenet, nagy egyházi pompával a négy lombsátorban levő oltárokhoz, melyek közül kettő a káptalan soron, egy a püspöki kert előtt és egy a püspöki palota kapujában van felállítva. A körmenetet a katonazene és a megerősített székességi énekkar kíséri. A felsz. püspök a négy sátor oltaránál áldást ad a szentséggel, mire a kivonult katonaság dísz tüzet ad. Az ünnepélyen résztvesznek a katonaságon kívül az állami, megyei és városi hatóságok képviselői a társadalom előkelőségei és a kath. intézetek.

Ujvároson vasárnap tartják meg az urnap ünnepségeket.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy *ugy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek*, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

Lapunk legközelebbi száma szombaton reggel jelenik meg.

* **A megyei közgyűlés.** A reánk következő szerdán lesz Biharvármegye évnegyedes közgyűlése. E héten a szakosztályok tartották meg üléseiket, melyeken a közgyűlés alá kerülő tárgyakat készítették. Eddig háromszakosztály tartott ülést és még egy van hátra. Az eddigi szakosztályok mind letárgyalták a fontosabb ügyeket, az utolsó ülésre csupán apróbb ügyek fognak kerülni.

* **Papp Miklós áthelyezése.** A változott politikai viszonyok, úgy látszik, lassanként az állami tisztikarban is változásokat hoznak. Nagyobb mérvű áthelyezések lesznek. Budapestről kapjuk az értesítést, hogy ezek a változások a pénzügyi hivatalokat s közte a nagyvárad kir. pénzügyigazgatóságát is érinteni fogja Rövid időn belül *Papp* Miklós kir. pénzügyigazgatót elhelyezik Nagyváradról Nyitrára, az ottani pénzügyigazgatóság élére. Helyébe valószínűleg *Végh* Ödön nevezetik ki pénzügyigazgatónak a közigazgatási bíróságtól. *Végh* Ödön nagyvárad szülötésű, iskoláit is itt végezte s kiterjedt előkelő rokonsága van városunkban. — *Pfuhl* Agoston, akit csak nemrég neveztek ki szülővárosába, Sopronba pénzügyigazgatónak, szintén elhelyezik Sopronból, de még az új állomása nincs meghatározva. *Pfuhl* Agoston ily gyors áthelyezését egyrészt az teszi szükségessé, hogy szigorú fellépése tarthatatlan helyzetet teremtett Sopronban s a tisztviselőkkel és a közönséggel szemben tanusított magatartása miatt elkerülhetetlen az áthelyezés. E mellett az ok is fennforog, hogy *Pfuhl* kinevezését soproni kir. pénzügyigazgatóvá *Baditz* volt darabant főispán erőszakolta keresztül. — *Papp* Miklós pénzügyigazgató áthelyezése bizonyára élénk sajnálatot kelt Nagyvárad előkelő köreiből.

* **A városi fogalmazók kérelme.** A városi tanács által a tisztviselők fizetésjavítására vonatkozólag előkészített javaslat a pénteki közgyűlésen kerül tárgyalásra. A javaslattal a tisztviselők jó része nincs megelégedve, mert aránytalanul tartják a fizetési osztályokba való sorsolást. Már több ilyen irányú kérelmet ismertettünk. Tegnap a városi fogalmazók küldtek szét a városatyák között egy kérvényt, a melyben rámutatnak arra, hogy aránytalanul kisebb kvalifikációval bíró kezelőszeméllyel helyeztettek egy osztályba, sőt egyik-másik ezek közül még külön működési pótlékot is kapna. Ezen aránytalanság kiegyenlítésül 300—300 korona működési pótlékot kérnek, ami tekintve, hogy csak 7 fogalmazó van a város szolgálatában, összesen 2100 korona összeget igényelne. A kérelem nagyon is méltánylandó, mert a fogalmazók a tisztviselők által kiosztott munkákat azok helyett a legjobb tehetségük szerint kifogástalanul végzik; az előhaladásuk pedig alig vehető számításba. Jogos és igazságos azonkérelmük, hogy a fizetésük a többi tisztviselőkéhez képest arányos legyen. Ennyit nem becsületes munkáért nemcsak kérhetnek, de el is várhatnak.

* **Lemondott a szavazatszedő elnökségről.** Nagyvárad városi központi választmánya a június 21-iki képviselőválasztáshoz helyettes választási elnökül s a II-ik szavazatszedő küldöttség elnökül *Sulyok* Istvánt jelölte. Erről a tisztségről azonban *Sulyok* István lemondott. A központi választmány ezen lemondás tolytán szombaton, június 16-án délelőtt 11 órakor ülést tart, amelyen gondoskodnak más küldöttségi elnökről.

* **Az adókiivetések közszemlén.** Nagyvárad város összes városrészek részére, továbbá az idegen szőlőtulajdonosokra 1906. évre vonatkozó s a végérvényesen megállapított százalékban kiivetett utadóval, valamint az egyenes állami adót nem fizetők által természetben leszolgálható kézi napszámokról szóló egyéni kivetési lajstromok az 1890. évi I. t.-cz. 25. §-a rendelkezéséhez képest a városi

adóhivatalnál (városi székház, földszint) és pedig az I-ső kerület Olasz városrész kiivetése a 21. számú, a II-ik kerület Ujváros és Külváros kiivetése a 15. számú és a III-ik kerület Váralfa, Velence, Csillagváros, valamint a hegyközség kiivetése a 26. számú hivatali helyiségekben folyó évi június hó 15. napjától június hó 30. napjáig terjedő 15 napi közszemlére kitétetnek. Miről az érdekeltek azzal értesítettek, hogy ezen egyéni kivetési lajstromokat a fennebbi határidő alatt megtekinthetik s a netalán sérelmesnek tartott kiivetés ellen felszólamlásaikat folyó évi június hó 30. napjáig Nagyvárad város közigazgatási bizottságához beadhatják. Nagyvárad, 1906. évi június 13-án. *Rimler* Károly, polgármester.

* **A vámpanama epilógusa.** *Beczka* Artur volt városi vámfelügyelő ügye már ötödik éve függőben van, míg most végre befejezéshez ért, ha ugyan a dolog egyik része, a bűnügyi, újból előről nem kezdődik. *Beczka* elbocsátása után is fenntartotta jogát az egyharmad fizetéshez, amíg ügye a bíróság előtt végkép el nem dől. A közigazgatási bíróság helyt is adott a felfolyamodásnak s a várost kötelezte az egyharmad fizetés megfizetésére. Ez alapon a főszámvéző előterjesztést tett, hogy *Beczka* Artur részére 1901. december 1-től 1906. június 30-ig az egyharmad fizetés fejében 3666 korona 66 fillér jár s ez összeget utalja ki a városi tanács. A *Beczka*-ügy bűnügyi részében is megtörtént a végleges döntés s az tegnap érkezett le a városhoz. E szerint a kir. Curia helyben hagyta a kir. Tábla ítéletét, amely szerint *Beczka* Artur fél évre, *Papp* Sándor egy hónapra és *Hepperli* József négy napra lettek elítélve. Hir szerint *Beczka* Artur nem nyugszik bele a Curia ítéletébe s perújításér folyamodik.

* **Eljegyzés.** *Herschmann* Fülöp tekintélyes nagyváradai cukrász kedves és művelt leányát *Katiczát* eljegyezte *Petrovics* Mihály, a Kern és *Petrovics* cég belfagya.

* **A X-ik gyógyszerészter megnyitása.** *Hankovits* Ferencz gyógyszerész a belügyminisztériumtól engedélyt nyert a tizedik gyógyszerészter felállítására, még pedig a Gilányi-utcának a Pecze hidig terjedő részében, illetőleg a városrészben. Már az engedély kiadása ellen a nagypiac téri gyógyszerész mindent elkövetett, de eredmény nélkül. *Hankovits* be is rendezte a gyógyszerészter egy olyan épületbe, amely a városi mérnöki hivatal kimutatása, tehát hivatalos okmány szerint Gilányi-utczának volt jelezve s amelyen Gilányi-utczára felirattal ellátott, a város által készített házszám tábla volt kifüggesztve. A városi tanács azonban, a szabadkőműves páholy tagjainak és az érdekelt szabadkőműves testvér érdekelt gyógyszerész befolyása révén, megtagadta a gyógyszerészter megnyitására az engedélyt s ezzel egyszersmindenkorra tönkretette volna *Hankovits*ot. A helyszíni szemlénél egyik-másik városi közigazgatás nagy hangozattal tiltakozott a gyógyszerészter megnyitása ellen. Sőt a hivatalos tekintélyvel éppen nem egyező ilyen kijelentések is hangzottak el: »Ez már így van a mi kis katedrálisban.« Hát tegnap megérkezett a városi tanács »nagy káté«, amely egészen más-ként szól. A belügyminiszter keresztül huzta a páholy testvérek számítását s a gyógyszerészter megnyitását engedélyezte. Rámutat a miniszter, hogy a gyógyszerészter felállítását engedélyező leiratban világosan ki van téve, hogy a tizedik gyógyszerészter »Gilányi-utczának a Pecze-hidig terjedő részében, illetőleg a városrészben« állítható fel. Czélszerű, hogy az új gyógyszerészter forgalmi körét a Pecze határolja s azon túl ne terjedjen, nehogy a nagypiac téri gyógyszerészter fennállását veszélyeztesse. Döntő befolyással nem lehetett a kérdés elbírálásánál az a körülmény, vajjon a jelzett ház még a Gilányi-utczához számítható-e, vagy sem, mert a vett

értesülés szerint e ház hovatartozását eddigelé pontosan el sem lehetett dönteni. — Ebből az esetből is tanulhattak a város ügyeinek vezetői, hogy milyen eredményeket hoz, ha a páholytestvérek befolyását magukra hagyják erőszakolni.

* **Halálozás.** Fájdalmas gyász érte Réder Ferenczet, a »Leszámitoló és Jelzálogbank« fiatal derék tisztviselőjét. Atyját, Réder Dávid biharfélegyházi kereskedőt hétfőn délelőtt a Nagypiacz-téren vásárlás közben agyszélhűdés érte. A mentők az eszméletlen embert azonnal a közeli izraelita kórházba szállították, ahol azonban egy percre se nyerte többé vissza eszméletét és beszédképességét. Fiát sem ismerte meg. Másfél napi kínos szenvedés után tegnap reggel 53 éves korában meghalt. Temetése ma csütörtökön d. u. fél két órakor lesz az izraelita kórházból.

* **Uj fék a villamos kocsiakra.** A vasárnapi villamos szerencsétlenséget követő felszólamlásoknak meg lett az eredménye. A társaság amint látszik a közönség érdekét is tekinti. Már tegnap hozzáfogtak a fékek kicseréléséhez. Egész nap száguldott egy-egy kocsi a rendes kocsi járaton kívül, melyre ki volt függesztve a tábla:

Külön kocsi,
felszállani tilos.

Sokan nem tudták mire vélni e járatot, mert nem volt semmi olyan eset, ami a különkocsit szükségessé tette volna. Ezek a kocsi már új fékekkel voltak ellátva és annak a minőségét próbálták. Az eddigi közönséges fék, mint már említettük, nem bizonyult jónak, azért helyette fa-féket alkalmaznak. A fafék sokkal könnyebben kezelhető, mint a vasték és sokkal tartósabb is. Sokkal gyorsabban is történik vele a fékezés. Tegnap egész nap próbajáratok voltak Reichel Henrik építészvezető mérnök felügyelete alatt. A kísérletek beváltak és már eddig három kocsin van új fék. A következő napokon mindig egy-egy kocsi lesz felszerelve a fékezővel. Az új fékezővel felszerelt kocsi előbb egy napi próba alá kerülnek és csak azután lesznek átadva a forgalomnak.

* **Az ünnep miatt.** Bihar megyei Koronatarak és Hitelszövetkezet értesíti tagjait, hogy a befizetés az ünnep miatt pénteken délután 3—5-ig lesz. Az igazgatóság. — A Fülleres Takarékos és Segélyszövetkezet értesíti t. tagjait, hogy ma az ünnep miatt a befizetések d. e. 9—11-ig teljesítendők.

* **Betörés.** Élesdről jelenti tudósítónk ott az éjjel ismeretlen tettesek vakmerő betörést követtek el. Kriajla József ottani gazdálkodó lakásába tegnap éjszaka ismeretlen tettesek betörték. A gazemberek a gazda igen hamis kutyái ellenére is betudták jutni a házba. Azonban nem nagy zsákmánnyal távozhattak, mivel megzavarták őket. Csúpan 36 korona készpénzt és egy aranygyűrűt tudtak elvinni. A nyomozást megejtette a hatóság, azonban eddig még eredménytelenül.

* **Nyári helyiség megnyitás.** A Rimanóczy-szálloda éttermének Fő utcára néző nyári helyiségét mai napon megnyitom. Legkitünőbb Dréher-féle korona-sör és izletes zóna-reggeli. Szép kilátás a forgalmas Fő-utcára. Számos látogatót kér, tisztelettel özv. Karner Gyuláné.

* **Értesítés.** Van szerencsém Nagyvárad és környéke t. uri és polgári közönségének b. tudomására hozni, hogy a Rimanóczy-éttermet teljesen újjáalakítva és kibővítve a Körösparton külön korzói polgári sör-csarnokot rendeztem be, ahol izletes zóna villásreggeli és folyton frissen csapolt Dréher-féle koronasör lesz kiszolgálva. Színház után friss ételek kaphatók. Bizalommal kérem a nagyjérdemű közönség becses pártfogását. — Tisztelettel özv.

Karner Gyuláné a Rimanóczy-étterem és sör-csarnok bérlője.

* **Az Amerikai Áruház** Nagyvárad és vidéke előkelő közönségének találkozási helye, hol kellemes szolid kiszolgálás van, óriási nagy a raktár minden cikkben. Az árak pedig igazán meglepő olcsók.

* **Lapunk mai számához** mellékelve veszik olvasóink Kádár János jóhírű fűszerkereskedő cég kávé s. b. árjegyzékét, mit olvasóink szives figyelmébe ajánlunk.

Merénylet a vonat ellen.

Az utóbbi időben rövid megszakítással két esetben követtek el merényletet a vasut ellen. Az első eset Nagyvárad és Várad-velence közt történt. Ismeretlen tettesek a sínárok összekötő kapcsait felszedték. Ezáltal el nem képzeltető veszélybe hozta a sineken járó vonatokat és a rajta levő utasokat.

A második eset e hó 7-én történt. Az alföldi vonat sínárainak összekötő kapcsait szedték fel még pedig a legkriminálsabb helyen, a vasuti hid előtt ott, hol a pálya kanyarodik és ahol minden esetben a leggyorsabban szokott robogni a vonat. Szerencsére mindkét esetben észrevették a gáztettet és így a veszedelmet elhárították.

Kiemeljük, hogy mindkét esetben csúpan a vasuti ór éber figyelmének köszönhető a szerencsétlenség megelőzése. A hatóság széles körű nyomozást indított meg ez ügyben. A nyomozati eljárás bámulatos eredményre járt. A veszedelemnek megelőzése nem az éber vasuti órnak, hanem helyettesének, egy napszámosnak köszönhető. Ez az éber helyettes pedig mindenáron beakar jutni a vasúthoz rendes alkalmazottnak. Nincs protekciója, elhatározta, hogy önmagának lesz a protegálója. Erre legjobbnak találta a vasuti sínkapcsait felszedni. Éjnek idején kilopódzott a vaspályára és a kapcsokat leszedte a sinekről.

Jellemző, hogy a tehervonatokat elengedte és a személyvonatok elől szedte fel a sínkapcsokat.

E cselekedete után nyugodtan várta a legközelebbi vonat jelzését. Majd mikor már a vonat dübörgése is hallatszott a vészjelző lámpát fordította az érkező vonat felé. A vonat megállt és az ór nagy óvációk közepette jelentette, hogy a sinekről le vannak szedve a kapcsok és hogy ő ezt észrevette. Csak hogy azt nem mondta, most meg tartom a markom jutalomért.

A hibákat kiigazították a vonat tovább ment. És az éber ór számlálni kezdte a napokat a kinevezésre. A nyomozás azonban mást hozott. Az ór ellen terhelő körülmények merültek fel, melyek az ór letartóztatását eredményezték.

A vizsgálat még mindig tart és bizonyára az örületés hóbortu önprotegáló helyettes ór szigorú megbüntetésével fog végződni.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: d. u. Szobaleány, este Sárga csikó.

* **Székely Ilona.** A naiva szerepkör peches volt Nagyváradon; nem csoda, ha Székely Ilona egy kis lámpalázzal lépett színpadra a Heidebergi diákéletben. A lámpaláz abban nyilvánult, hogy össze csereberélte a neveket s a sirás sehogy sem akart sikerülni. Már pedig a naiva egyik fegyvere a sirás. A lámpaláztól eltekintve, Székely Ilona határozott tehetségnek bizonyult. Igen kedves megjelenése van, karcsu, csinos, fiatal leányka, akinek van érzéke a naiva szerepkör iránt. Organuma jóval mélyebb, mint a minőkéhoz eddigi naiváknál szokva voltunk, de

azért igen kellemes. Játéka a tehetséges kezdő szárnypróbálgatása, de már is beválik. Szóval olyan erőnek bizvnyult, aki pályája legelején van, de ha tanulmányait szorgalmasan folytatja s biztonságra tesz szert, tehetsége szép sikereket ígér. Szerződését ajánlatos. — Uj volt dr Irttner szerepében Fehér Gyula.

Minden árnyalatában tökéletesen kidolgozott alakítást mutatott be; legjobb Irttner volt azok közt, akiket eddig láttunk.

A többi szerep a régi jó kezekben volt s ebben bizva, egyesek sok rögtönzött kedélyeskedést engedtek meg maguknak, saját szórakoztatásuk végett.

* **Az ösztön.** Pénteken este mutatja be a drámai személyzet a Nemzeti Színház egyik nagyszerű drámai ujdonságát: Briexnek Az ösztön című hatásos, modern tárgyú darabját. A szenzációs darab főszerepeit Angyal Ilka és Fehér Gyula játsszák s az előhaladt színházi szezonnak egyik legnagyobb művészi eseménye lesz a pénteki bemutató.

* **Lejárt bérlet.** A színház igazgatósága ez uton is figyelmezteti a bérlő közönséget, hogy a mai nappal az (A) bérlők joga lejárt.

IRODALOM.

A dal.

Jázmin ligetben, csókos napsugárnál
Irom a dalt . . . A czime: Édes!
Reszket a kezem a velin papíron,
Hogy csengő-bongó verssorokba sírom:
Ami szerelmes szívem érez . . .

Másnapra, hogy az ujságok leközlök,
Mohón kapnak rajt százan, ezren . . .
Szinte belátok a fehér szobákba,
Hol annyi édes, ábrándos leányka
Olvassa lángoló szerelmem . . .

Van aki csókolja zengő betűim . . .
Van aki nevémet susogja . . .
Van aki hosszan eltűnődik rajta,
S epedve suttog két epényi ajka:
Oh, báresak hozzá irtam volna . . .

Van aki szűz keblébe rejti versem . . .
Van aki zokog önfeledve . . .
Csak valaki . . . távol . . . akihez irtam,
Akire vágyom ébren s álmaimban,
Csak az a lány kaczag felette . . .

Siliga Ferencz.

Lourdesi emlékek.

Fölhívjuk olvasóink figyelmét arra a kis füzetre, mely most jelent meg dr Vargha Damján, cziszt. r. áld.-pap és főgimn. tanár tollalából s amely Lourdesről szól. E füzethez dr Prokászka Ottokár székesfehérvári megyés püspök ur irt ajánló sorokat, melyek szerint: »ezen Emlékekből meleg szív dobog felénk«. E kis füzet arról a meleg, lelkes hatásról szól, melyet Vargha Damjánra Lourdes bucsujárhely tett. Lelkesült hangon írja le a várost, a barlangot, a szentségi környezetet, a betegek fürdését stb. és egy csodát, melynek szemtanuja volt. Ime egy szemtanu, aki látott Lourdesban egy meggyógyultat, beszélt vele. E füzet különben abból az alkalomból készült, hogy Lourdesnak két év muiva nagy jubileuma lesz, amennyiben 1908-ban lesz félszázados évfordulója a szent Szűz megjelenésének. — Ekkor minden bizonnyal sokan fognak Lourdesba zarándokolni. Ezek, de akik itthon maradnak is, szivesen fognak olvasni Lourdesról. Melegen ajánljuk ezt a lelkesen megirt kis füzetet, melynek ára 40 fillér. Főleg a jó magyar népnek, katolikus köröknek, az ifjúsági fia és leánykongregációknak, valamint a katolikus intézetek ifjúsági könyvtárának ajánljuk melegen. Aki elolvassa, csak épülni fog rajta. Megrendelhető a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében, Budapest, IV. ker., Kecskeméti-utca 2.

MULATSÁG.

Nyári táncmulatság.

A nagyvárad kerestény kereskedők és kereskedő ifjak létesítendő egyesületük alapja javára ma, 14-én (Urnapkor) este a Sport-téren zártkörű nyári táncmulatságot rendeznek. Belépti-díj: személyjegy 2 korona, családjegy 4 korona. Kezdeté este 8 órákor. A zenét Dula Miklós zenekara szolgáltatja. Felül-fizetéseket köszönettel fogad és hirtapilag nyugtáz a rendezőség. Jegyek válthatók Láng József fő-utczai papírüzletében, Czillér Imre Fő-utca, Kádár János Fő-utca és a rendezőség tagjainál. A táncmulatság már előre is fényes sikerűnek mondható. Nagy érdeklődés mutatkozik a mulatság iránt. A mulatság rendezői fáradhatatlan buzgalommal munkálkodnak a fényes siker elérésére.

A rendezőség ez uton kéri fel azokat, kik még meghívót nem kaptak és arra igényt tartanak, hogy forduljanak a rendezőség bármelyik tagjához, kik készséggel fognak szolgálni meghívóval.

Diszrendező: Andrényi Gusztáv, Kádár János, Czillér Imre, Kugler Albert, Láng József, Mertz János, Mertz Károly, Mezey János, Friedl Mihály, Petrovits Mihály, Pfaff Kálmán, Ajtai Gyula, Farkas László, Csatóry József, Élő János.

A táncmulatság **vigalmi bizottsága:** Risztó György v. b. elnök, Papp Géza I. v. b. elnök, Kiss Endre II. v. b. elnök, Arnóczy József v. b. jegyző, Csontos Gusztáv v. b. pénztárnok, Albert Kálmán, Havranek János v. b. ellenőrök, Klontok Gábor v. b. táncrendező, Lányi

József v. b. táncrendező, Voszka Ferencz háznagy.

Rendezőség: Alczner Hugó, Acs Jenő, Andris Jenő, Angyalffy Andor, Adamovits Imre, Bukva Miklós, Borha István, Burle Péter, Boros Sándor, Bauer Nándor, Csörsz Gyula, Csontos Gusztáv, Csika Béla, Csecskovits Béla, Fülöp János, Gelcz György, Gál Béla, Horváth Ferencz, Hauser Ede, Hévér József, Havranek János, Jörös Lajos, Klug János, Kovács Géza, Kiss István, Koch Jenő, Koraj Cornél, Kovacsics Géza, Krupka Ferencz, Kiss Lajos, Missuray László, Nekki Gusztáv, Nagy József, Nemes Lajos, Nagy József, Nagy László, Panajott Emil, Papp Géza, Petrsalka Sándor, Pásztor Lajos, Rudolf István, Stark Ferencz, Scherer Mihály, Schnell Imre, Szóvérdffy Gyula, Szwaitek Emil, Szűcs József, Szlabey László, Szabó József, Tátray Sándor, Tunyoghy Béla, Turóczy János, Vörös Béla, Veszle Péter, Zoller Mátyás.

EGYESÜLETEK.

A **bajai római katolikus temetkezési egyesület** alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

Igazságszolgáltatás.

Az esküdtészi tárgyalások. Félhónapos szünetelés után 18-án ismét megkezdte tárgyalásait az esküdtészi. Összesen négy ügyet fog tárgyalni. Ezek közül kettő olyan, amely már az előbbi ülésekről lett áttéve. Folyó hó 18, 21, 23, és 25-én lesznek esküdtészi tárgyalások. Nagyobb eseményeket nem fog tárgyalni az esküdt bíróság, mivel a legtöbb ügyben még mindig tart a vizsgálat.

NYILTTÉR.

Ma folyó hó 14-én csütörtökön d. e. 11 órákor és etse a

Bazárvendéglő

kerthelyiségében
a 37-ik gyalogezred zenekara
hangversenyt rendez.

Kérjük a n. é. közönség eddig irán-nyunkban tanusított b. pártfogását.

Tisztelettel

Szauer és Dolgos,

1641.

vendéglősök.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetmény.

A Biharmegyei takarékpénztár ujonnan kibocsájtott részvényei az ideiglenes elismervények visszaadása mellett a mai naptól kezdve pénztáruknál átvehetőek. 514.

Nagyvárad, 1906. június 14.

Az igazgatóság.

Cs. kir. szab. Kölesönös Tűzkár Biztosító Intézet

Alakult 1824-ben.

Biztosítéki alap 10,650.000 korona.

Az intézet elvállal mindennemű tűzbiztosítást, mint házak, ingóságok, termények stb. stb. biztosítását a legelőnyösebb feltételek és olcsó díjak mellett. Az intézet kárellen kívül áll az egyedüli az országban, mely biztosítottait az épület biztosítási ágazatban **nyereményben részesíti**, ezen nyeremény évek óta a díjak 20%-át teszi ki és az utolsó tíz évben **3,344.647** koronát tértett meg biztosítottainak **nyereményrészesezés** címén.

Magyarországi igazgatóság Budapest, V. Hold-utca 6.

Providentia általános biztosító társaság.

Elvállal olcsó díjak és előnyös feltételek mellett mindennemű **baleset, szavatossági és gépbiztosításokat.**

Magyarországi Fiók Budapest, V. Hold-utca 6.

Első o. betörés ellen biztosító társaság.

A legelőnyösebb feltételek és legolcsóbb díjak ellenében eszközöl minden kombináció szerinti **betörés** biztosításokat

Magyarországi Vezérképviselőség Budapest, V. Hold-utca 6.

Cs. kir. szab. Kölesönös Tűzkár Biztosító Intézet

Providentia általános biztosító társaság

Első o. betörés ellen biztosító társaság.

Nagyváradon főügynökséget kíván felállítani; czégek és urak, kik megfelelő ismeretséggel bírnak sziveskedjenek ajánlataikat **Budapest, V. Hold-utca 6. szám alá intézni.**

Nagyvárad—Püspökfürdő—Féliczfürdő.

		Személyvonat				
Nagyvárad állomás	ind.	8.03	10.05	2.26	4.44	8.44
Várad-Velence	>	8.12	10.15	2.38	4.55	8.55
Rontó	>	8.28	10.29	2.52	5.09	9.08
Püspökfürdő	>	8.38	10.40	3.02	5.19	9.18
Féliczfürdő	érk.	8.50	10.52	3.14	5.31	9.30

Féliczfürdő—Püspökfürdő—Nagyvárad.

		Személyvonat				
Püspökfürdő	ind.	8.38	10.40	3.02	5.19	9.18
Féliczfürdő	>	8.55	10.57	3.19	5.34	9.34
Rontó	>	9.02	11.04	3.26	5.51	9.41
Várad-Velence	>	9.15	11.17	3.39	5.54	9.55
Nagyvárad állomás	érk.	9.25	11.27	3.49	6.04	10.55

Az indulási és érkezési adatok középeurópai időre vonatkoznak. Az esteli 6 órától reggeli 5.59 percig terjedő idő fekete számokkal van jelölve.

Köszvény- és reumabetegeknek,

kik ezen betegségtől alaposan szabadulni akarnak, nem ajánlható elége a valódi Vilmos-féle köszvény és rhema elleni vértisztító tea. Készítője Wilhelm Ferencz gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító, Neunkirchen, Alsó-Ausztria; a páris és mellebournei kiállításokon a legmagasabb díjjal — arany éremmel — lett kitüntetve. Kapható Franz Wilhelm, gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállítónál Neunkirchen, Alsó-Ausztria valamint a nevesebb gyógyszerüzletekben és drogueriákban.

Kapható Franz Wilhelm gyógyszerész cs. és kir. udvari szállítónál Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint nevesebb gyógyszerüzletekben és drogueriákban.

Egy-két iskolás fiu

a következő iskolaévre egy tanári házban felvétetik. Szakszerű felügyelet, kifogástalan uri ellátás. Francia, német nyelv és zongora kívánatra. Szives megkeresést. «Tanár 37», jelige alatt továbbit a kiadóhivatal.

Üzletfelosztás miatt, hatóságilag engedélyezett

végeladás!

tartatik SPITZER TESTVÉREK cég Zöldfa-utcai üzletében a következő beosztás szerint: a rendes bolti áraknak megfelelő

fél árban

a női ruhaszövet maradékok, a selyemkélme maradékok. Női felöltök az 1905. évből. Női derékfűzők.

33% százalékos árleengedéssel

a legújabb ruhaszövetek, a selyem blous kelmék, a női felöltök 1906. évből napernyők csipke és szövet függönyök, butorszövetek.

25 százalékos árleengedéssel: a legújabb mosókelmék, batisztok, delinek, zefirek, cretonok, a legjobb hazai és rumburgi vásznak, Schroll-féle finom sifonok, késmárki asztalneműek, női és férfi fehéreneműek, ággyterítők, paplanok, pokróczok és **szőnyegek** nagy választékban 18, 25, 45, 53, 60, 70 és 1.20 kr.

Ő cs. és apost. kir. Felségének legfeleső elhatározása folytán

A polgári jótékony célokra szánt

XXXVII-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ezen az Osztrák Birodalomban egyedül törvényesen engedélyezett pénzsorsjáték 18.137 nyereményt tartalmaz készpénzben 512.200 korona összegben.

A főnyeremény 200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéseért a cs. kir. lottójövedék kezeskedik.

A huzás visszavonhatatlanul 1906. évi június hó 21-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

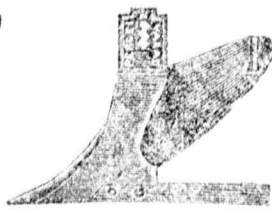
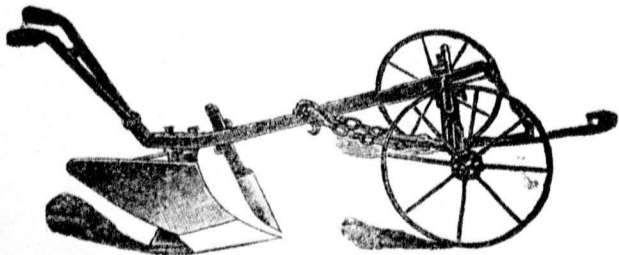
A sorsjegyek Bécsben a cs. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker. Vordere Zollamtsstrasse 7. sz. a továbbá a lottógyűjtőkben, dohánytözsékben, adó-, posta-, távirtda és vasúti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság (államsorsjátéki osztálya.)

PERGE és ROZSLAY gazdasági gép- és ekegyára

utóda

Gyár: Lukács György-u.

Nagyváradon.

Raktár: Nagyvásár-tér.

Mindennemű talajviszonyoknak megfelelő ekéket és egyéb talajművelő eszközöket készít a legjobb minőségben.

*Dorongosi dűlőben
Szy József féle teljesen be-
ültetett és termő szőlő 9
parcellában eladó. Venni
szándékozóknak értekezhet-
nek a Polgári Takarékpénztárban Kossuth Lajos
uteza 4 sz.*

3°-os jelzálogsorsjegyek

K I C S E R É L É S É T

*Uj nyereménykötvényekre
EREDETI feltételek mellett*

költség- és jutalékmentesen

E L V Á L L A L J U K.

Biharmegyei Takarékpénztár.

HIRDE T É S E K

jutányos árban

felvételnek a

„TISZÁNTÚL“

kiadóhivatalában.

Ugy a 3°-os Magyar jelzálog hitelbank nyere-
mény kötvényeinek konvertálására, valamint a nem kon-
vertált kötvények helyett kibocsátandó uj sorsjegyekre
előjegyzést *már most elfogadunk.*

Nagyvárad, Takarékpénztár r-t.

HÁASZ MANÓ kézmű-és divatáruház a NAGYVÁRAD Zöldfa-uteza elején.

Nem kapható sehol oly óriási nagy raktár mint nálam,
különösen nagy mennyiség érkezett most, *grenadinok,
pouplinok ruhára való vásznakból és him-
zett batisztokból.* Ugyiszinte *vászon és valansen
csipkékben és betétekben* nagyon szép nagy raktár van.

Az árak pedig az ósmert igazán szolid olcsó árak.

Moskovits Farkas és Társa

„Első nagyvárad, Kossuth-utca 5. számú saját házunkban
(volt rendőrségi épület) **kicsinybeni eladási
üzletünkben árusítjuk.**

A székesfővárosi m. kir. államrendőrség szerződéses szállító
370 munkás és alkalmazott. Fiók gyártelep Budapesten. Tanoncz internátus 24 bealakó, 18 bejáró tanoncz

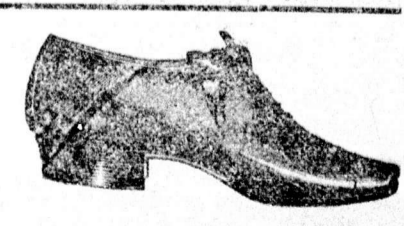
Készítünk kizárólag **kézimunkával a legfinomabb** s legtartósabb kivitelben

franczia angol és
amerikai szabás sze-
rint s ezeket:

franczia angol és
amerikai szabás sze-
rint s ezeket:

eredeti gyári szabott árakon

Különleges lábbelik. Kalonatisztek. Gazdászok. Vasuti és posta-
tisztek. Csendőrök és pénzügyőrök részére.

Hirdetés.

A »NAGYVÁRADI HITELBANK« részvénytársaság. (Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

Elfogad betéteket.

Legalább 3 hóig elhelyezett összeg után 5%-os kamatot fizet.

Leszámitol váltókat.

Előleget ad: értékpapírokra, ékszerekre és terményekre.

Jelzálog kölcsönt nyújt: házakra és földbirtokra.

Az igazgatóság.

Lakatos műhely áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy lakatos műhelyünket Nagypiacz-téri Óváry-házból a

Szalárdi-u. 9. szám alá

helyeztük, hol minden e szakmába vágó munkát lehető legpontosabban és csinos kivitelben készítünk szolid árak mellett. Rácsokat, sarkemléseket, vasablakokat, napellenzőket elsőrendű kivitelben. Kitűnő takaréktűzhelyeket szavatosság mellett és minden e szakmába tartozó legkisebb javításokat gyorsan és pontosan személyesen végzünk.

Szives pártfogásaitat kérve, maradtunk kiváló tisztelettel

Maár Lajos és Testvére.

TÖRT SZÁMOK

TANÍTÁSA ÉS TANULÁSA

középiskolába készülő tanulóknak, kisiparosok és kisgazdák számára.

Irta: **RÁTKAY JÓZSEF.**

Kapható a

Szent László nyomdában.

Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Ára 20 fillér.

Vidékre 25 fillér előleges beküldése mellett bérmentesen küldetik meg.

3⁰/₀-os Jelzálogsorsjegyek

nálunk már most bejelenthetők *konvertálás czéljából.*

Elfogadunk előjegyzéseket

új jelzálogsorsjegyekre

az eredeti feltételek mellett.

Főnyeremény: Egy millió korona.

Előjegyzéseknél darabonként 20 korona óvadék esatolandó.

Ezen sorsjegyekre kölcsönt a *legelőnyösebb* feltételek mellett nyújtunk és drágább kölcsönöket konvertálunk.

BIHARMEGYEI KERESKEDELMI-, IPAR- és TERMÉNYHITELBANK

Nagyvárad, Teleky-utca 3. szám.

Telefon: 46. szám.

*Pártoljuk a hazai ipart! Ne vigyük pénzünket idegenbe,
hanem vásároljunk kizárólag magyar készítményű*

BÚTOROKAT

gyári árban, kezeség mellett a

Magyar Műbútorgyár Részvénytársaságnál
NAGYVÁRADON, FŐ-UTCZA ELEJÉN.

Ipari és kereskedelmi vezető: PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás- szálloda- és kávéházberendezések műipari vállalata.

Kivánatra tervek és költségvetések. — Telefon 421 szám

Felhívás!

A Magyar Jelzáloghitelbank 3⁰/₀-os nyereménykötvényei legközelebb konvertáltatni fognak miért is ezen

3⁰/₀-os jelzálogsorsjegyek

konvertálás czéljából nálunk már most bejelenthetők.

A konvertálási művelet során nem konvertált kötvények helyébe lépő s kitűnő sorsolási tervezettel bíró

új sorsjegyekre

előjegyzésekkel az eredeti feltételek mellett *darabonként*

20 korona lefizetése ellenében elfogadunk.

Nagyvárad, 1906. június 2.

POLGÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG,

Kossuth Lajos-utca.

Telephon 205.